

Gimnazija Celje – Center
Kosovelova 1
3000 Celje

RAZISKOVALNA NALOGA

PREDMET: SOCIOLOGIJA

NOGOMET - KLUBSKA IDENTITETA

Mentor: Sergej Vučer, prof.

Avtor: Urban Žohar

Štore, marec 2013

ZAHVALA

Zahvala mentorju za sodelovanje, koristne napotke in pomoč.

Zahvala vsem odraslim, ki ves čas verjamete vame.

POVZETEK

Raziskovalna naloga prikazuje kratko zgodovino nogometa, ki se je začela na Kitajskem z usnjeno žogo in točno določenimi pravili. Kasneje se je nogomet širil po svetu, se v srednjem veku močno uveljavil v Italiji, Franciji in Angliji. Tu se leta 1863 zapišejo nova pravila in ustanovijo FA. Z Dunaja in Prage nogomet doseže tudi Slovenijo, kjer se igra pojavi najprej v večjih središčih zaradi srednješolskih institucij. Danes je nogomet razširjen po celem svetu in velja za globalni šport in posel. Priljubljen je med revnimi in bogatimi, med mladimi in starimi. Preko medijev prihaja v domove in navdušuje milijone ljudi. Velik pomen za nogomet imajo klubi, kjer se posamezniki na lokalni ravni prvič srečujejo z vključevanjem v skupine, torej s sekundarno socializacijo. Tu se učijo različnih vlog in pravil ter interakcije z vrstniki, se identificirajo z vzorniki in razvijajo pripadnost.

Ključne besede: nogomet, globalizacija, socializacija, nogometni klub, pripadnost

KAZALO

1 UVOD	
1.1 Opredelitev problema	
1.2 Namen raziskovalne naloge	
1.3 Hipoteze	
1.4 Metodologija	
2 TEORETIČNI DEL.....	
2.1 Zgodovina nogometa.....	
2.1.1 Nogomet v srednjem veku	
2.1.2 Začetek modernega nogometa	
2.1.3 Nogomet v Sloveniji	
2.2 Nogomet in globalizacija	
2.3 Socializacija in nogomet.....	
2.3.1 Nogomet in pomen skupine	
2.3.2 Vloga trenerja.....	
2.3.3 Nogometni klub	
2.3.4 Pripadnost.....	
3 EMPIRIČNI DEL.....	
3.1 Intervju s trenerjem.....	
3.2 Anketa	
3.3 Analiza pridobljenih podatkov in ovrednotenje zastavljenih hipotez	
3.4 Lastno mnenje.....	
4 ZAKLJUČEK.....	
VIRI IN LITERATURA	

SEZNAM OKRAJŠAV

UEFA	The Union of European Football Associations
FIFA	Fédération Internationale de Football Association
Man. United	Manchester United
EU	Evropska unija
SML	Slovenska mladinska liga
SKL	Slovenska kadetska liga
NK	nogometni klub
ZDA	Združene države Amerike
FA	The Football Association
NŠ	nogometna šola

1 UVOD

1.1 Opredelitev problema

Odločitev, da bo tema moje raziskovalne naloge nogomet, je bila logična. Z njim se ukvarjam že od malih nog in je športno področje, ki me v življenju najbolj zanima. Postati dober nogometaš so bile moje sanje, ki se žal ne uresničujejo, sem pa z treningi in druženji v klubu skozi otroštvo in najstništvo pridobil druge kvalitete ter vrednote, ki so me osebno oblikovale.

Med množico različnih športov nogomet zagotovo izstopa. Dogaja se na lokalnem, regijskem in državnem nivoju, nogometni zanesenjaki pa lahko zaradi tehnologije in globalizacije spremljajo druga državna prvenstva in lige, svetovno prvenstvo in olimpijske igre.

Nogomet velja za najbolj popularen šport in je najbolj pomembna postranska stvar na svetu. Razvijati se je začel v zelo zgodnjem razvoju človeka in je doživel v pravilih mnoge spremembe. Največja se je dogodila v letu 1965 z Bosmanovim pravilom. Leta je prinesel sprostitev trga delovne sile in ukinitve omejitve števila tujih igralcev v klubih. Posledica tega je njihovo veliko število tujih igralcev v klubih, kar je vplivalo na igro in na položaj domačih igralcev. Začelo se je kupovanje najboljših igralcev in postopoma je zaradi tega nastala velika razlika med bogatimi in revnimi klubi.

Nogomet je tudi svetovni fenomen, saj v moderni družbi težko najdemo posameznika, ki se še ni srečal s tem športom. Tako v revnejših predelih sveta, kot so brazilske favele, ali pa v premožnejših velemestih, kot je španski Madrid, nogomet mladostnikom in tudi odraslim predstavlja nekaj vsakodnevnega. Večini pomeni sprostitev, uživanje prostega časa ali pa druženje s sovrstniki, posameznikom, ki pa igrajo v organizacijah (klubih), pa se ponuja pot tudi v profesionalno kariero.

Z vključitvijo v klube posameznik pridobiva nove izkušnje v interakciji z drugimi, se uči nenapisanih pravil, ki veljajo v življenju, pridobiva izkušnje, vrednote, sprejema obveznosti in tako ustvarja svojo lastno identiteto.

1.2 Namen raziskovalne naloge

V raziskovalni nalogi bom prikazal zgodovino nogometa, kakšen vpliv ima na nogomet globalizacija in mediji, kako je s pripadnostjo oz. kateri so vzroki za združevanje in pripadnost v nogometnih klubih, govoril bom o odnosih v klubih na lokalnem nivoju in iz intervjujev s trenerji povzel njihov pogled na nogomet in klubske pripadnost.

1.3 Hipoteze

H1: Globalizacija je povzročila, da v klubih igra vse več tujih nogometašev, le redki klubi pa si lahko privoščijo najboljše. Posledica tega je večanje razlike med majhnimi in velikimi klubi. Z globalizacijo nogomet postaja sredstvo za preživetje, saj in daje možnost prehoda klubom in nogometašem v številne druge dejavnosti in vire zaslužka.

H2: Nogomet, kot igra z žogo, je ena najpogostejših dejavnosti oz. iger, s katero se soočamo v zgodnjem otroštvu in se vanj vključujemo zaradi potrebe po druženju s sovrstniki oz. je vključevanje povezano z vplivom družine.

H3: Posameznik v klubu čuti pripadnost, pri tem pomembno vlogo igra kapetan ekipe. Ekipo povezuje uspeh.

H4: V višjih ligah posameznik s svojim sodelovanjem v klubu kaže večjo željo po napredku k profesionalni karieri.

1.4 Metodologija

Za pisanje raziskovalne naloge sem uporabil sekundarne vire, podatke pa pridobival z metodo spraševanja. Vsaka od uporabljenih metod ima svoje prednosti in pomanjkljivosti za moj raziskovalni problem.

Sekundarni viri

Primarna metoda uporabljena za pridobivanje podatkov, je bila analiza sekundarnih virov, iz katerih sem pridobil predvsem teoretične podatke za to raziskovalno nalogo. Zavedal sem se, da vsi podatki v današnjih virih niso verodostojni, zato sem po pogovoru z mentorjem izbral dela priznanih sociologov in strokovnjakov na področju športa. Količina podatkov je bila zelo obsežna. Dela sem moral večkrat prebrati, da sem lahko razumel bistvo informacij.

Metoda spraševanja - intervju in anketa

Strukturiran intervju je metoda spraševanje, kjer se vprašanja vnaprej pripravijo in ne omogočajo dodatnih vprašanj. Pri izvedbi intervjuja sem se le-teh držal. Vprašanja sem s pomočjo različnih intervjujev z nogometaši sestavil sam, pridobival pa sem podatke, ki so bili pomembni za dokazovanje mojih hipotez. Ob tem se zavedam dejstva, da so odgovori g. Simona Vidoviča subjektivni in jih ni mogoče razširiti na celoto, nam pa dajejo bolj podroben vpogled v nogomet s strani aktivnega profesionalca, ki je opazovalcu od zunaj nedostopen. Z intervjujem lahko zajamem le majhen vzorec pri svojem raziskovanju, saj bi za večjega uporabil preveč časa. Zavedam se tudi, da bi se odgovori lahko razlikovali v drugačnem okolju. Opravil sem tudi kratek intervju z dr. Mitjem Bračičem. Njegov pogled daje dodatno razsežnost mojim spoznanjem.

Vprašalnik metoda je bil anketni vprašalnik, ki sem ga sestavil sam. Je zaprtega tipa, vprašanja in odgovori pa relativna moji temi. Sklepam, da bodo predstavili realno sliko pridobljenih podatkov.

Na vprašalnik bodo odgovarjali mladinci in kadeti NK Celje, NK Šampion Celje, ki nastopajo v 1. SML, mladinci in kadeti NK Šmartno on Paki ter igralci NK Šoštanj–

Mozirje, ki nastopajo v 2. SML Vzhod ter mladinci NK Kovinar Štore, NK Šentjur ter NK Šmarje pri Jelšah, ki pa igrajo v Medobčinski nogometni zvezi Celje.

Ankete so rešili posamično, pričakoval pa sem tudi ankete, na katerih so neresni odgovori. Te sem iz svoje raziskave izločil. Vprašanja sva z mentorjem izoblikovala tako, da so bila lahko razumljiva in jasno postavljena, zato dodatnega pojasnjevanja ni bilo potrebnega.

Metoda introspekcije

Kot zadnjo metodo pridobivanja podatkov sem izkoristil svoje lastne izkušnje. Nogomet treniram že od sedmega leta (prehajal sem skozi vse selekcije) in me zanima vse v zvezi z nogometom. Včlanjen sem v navijaško zvezo Real Madrid Slovenija, opravil sem izpit za nogometnega sodnika, igram v 3. Slovenski članski ligi, šolanje pa bom nadaljeval na Fakulteti za šport kot bodoči trener. Igral sem tudi v 1. SML v NK Celje in tako spoznal delovanje slovenskega prvoligaša. Moje mnenje je subjektivno in ga pod nobenim pogojem ne morem razširiti na celoto. Lahko pa kritično ovrednotim določene dele mojega raziskovalnega področja.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Zgodovina nogometa

Nogomet so izumili na Kitajskem, Rimljani in Grki so ga prevzeli, Britanci pa popularizirali (Macdonald 1977, 9 v Osvald 2012).

Korenine nogometa segajo v antične kulture, v vse predele sveta. Igro, podobno današnjemu nogometu, so igrali na Kitajskem v času dinastije Han (220-206 pr. n. št) kot del vojaškega učnega progama. Takratna pravila se niso dosti razlikovala od pravil v nogometu danes. Žoga je bila usnjena, napolnjena s človeškimi lasmi in perjem. Vsaka ekipa je imela 6 igralcev, ki so skušali žogo spraviti v odprtino, sestavljeno iz bambusovih palic. Uporabili pa so lahko vse dele telesa, razen rok (Uradna FIFA stran, Zgodovina nogometa).

Različna oblika igre z žogo se je razvila tudi na Japonskem. V tej igri ni bilo konkurenčnega elementa, saj so se igralci postavili v majhen krog in si podajali žogo, brez da bi jim ta padla na tla (Uradna FIFA stran, zgodovina nogometa).

V Srednji Ameriki so kulture (Azteki in Maji) tudi gojile igro z žogo. Ekipe so poskušale žogo spraviti skozi kamniti obroč. Ker neodločen rezultat ni obstajal, je lahko igra trajala tudi po več tednov. Sama igra je imela večji pomen kot na Daljnem Vzhodu, saj so Maji žrtvovali zmagovalce (oz. del moštva), pri Aztekih pa je to usodo doživela poraženo moštvo (Uradna FIFA stran, Zgodovina nogometa).

Tudi v Evropi se je razvila igra z žogo. Grki (bolj natančno Špartanci) so že 800 let pr. n. št. igrali pranogomet, vendar razen dimenzije igrišča ter števila igralcev (12) ta igra ni imela veliko skupnega z današnjim nogometom. Ta igra velja za predhodnico rugbyja (Liddell 1940, Wilson 2005 v Šelekar 2010).

Igro Grkov so nato preoblikovali Rimljani. Igrišče so razdelili na dva dela in ga omejili s črtami. Cilj ekipe je bil najdlje zadržati žogo na svoji polovici, med tem ko je nasprotna ekipa poskušala žogo odvzeti in prenesti na svojo polovico. Igralci nasprotne ekipe so lahko rušili le igralca z žogo, kar je povzročilo nastanek podajanja. Igro so podobno kot Kitajci uporabljajo v namen pripravljanja vojakov.

Rimljani so to igro razširili preko celotnega cesarstva, med drugim tudi v Anglijo (Nardo 1999 v Šelekar 2010).

2.1.1 Nogomet v srednjem veku

Igro ki so Rimljani prinesli na britansko otočje, se je popularizirala predvsem med angleškimi in škotskimi kmeti.

Oblika igre, najbližja današnjemu nogometu, ima korenine v 14. stol. v Angliji. Razvijala se je povsem ločeno od iger v Italiji in Franciji. Šele leta 1863, s prvimi pravili in nastankom Angleške nogometne zveze (prvo profesionalno združenje nogometnih ekip na svetu), se je igra prelevila v takšno, kot jo poznamo danes.

Nogomet v Angliji je bil podoben današnjemu, le da je bil bolj nasilen in krut. Dovoljeno je bilo brcati in udarjati nasprotnika, zato poškodbe niso bile nič posebnega, v najhujših primerih pa je prišlo celo do smrtnih žrtev. Sama igra je od začetka potekala med prebivalci sosednjih vasi. Cilj igre je bil pripeljati žogo čez mestna vrata nasprotne ekipe. Število udeležencev je bilo neomejeno, zato je bila tudi organizacija minimalna ali pa je sploh ni bilo. Poleg poškodb igralcev so posledice nosile tudi vasi, saj je med igro nastalo veliko materialne škode (na hišah, poljih ...).

Angleški kralji so si iz generacije v generacijo prizadevali ukiniti nogomet, udeležencem te igre pa celo zagrozili z zaporno kaznijo. Vendar je »*ball play*« (takratni izraz za to igro) postajal vse bolj priljubljen, toda samo na podeželju. Plemstvo se s to igro ni kaj prida ukvarjalo. Tako je šele l. 1633 kraljevi dvor preklical prepoved igranja nogometa, svojo odobritev pa je izdala tudi anglikanska cerkev (Magoun 1929 v Osvald 2012).

Ravno nasprotno kot v Angliji je bila v Italiji (17. stol) »*calcio*« (pomeni igra brcanja) plemiška igra. Vsako moštvo je imelo 20 do 40 igralcev, cilj igre pa je bil spraviti žogo preko zadnje nasprotnikove črte. Pojavile so se prve taktične zamisli, saj so bili igralci razdeljeni v 4 linije. Zanimivo je, da se žoga v tej igri ni smela ustaviti, saj je v nasprotnem primeru sledila prekinitev (danes je to pravilo v ameriškem nogometu oz.

rugbyju). Prepovedana je bila igra z roko, razen za določenega igralca (vratarja). Poleg njega pa je v igri sodelovalo tudi 6 sodnikov. (Halpern 2008 v Osvald 2012).

2.1.2 Začetek modernega nogometa

Kljub napredku "nogometa" v Italiji predstavlja Anglija zibelko modernega nogometa. Sprememba »iz podeželske igre za zabavo« v šport, ki se je igral tudi na najbolj priznanih šolah v Angliji (Oxford, Cambridge ...), se je zgodila v 19. stol. Prav na teh šolah so menili, da igranje nogometa povzroča izboljšanje izobrazbe. Krepila naj bi se sposobnost sodelovanja, podrejanja in zvestobe. Vendar pa so na vsaki šoli gojili svojo vrsto nogometa, s svojimi pravili. Tako so se leta 1863 zbrali predstavniki klubov in šol, da bi dokončno določili pravila nogometa (institucionalizacija). Na tem sestanku je sledila popolna ločitev nogometa od rugbyja in nastala je prva nogometna zveza na svetu - FA. Določena so bila temeljna pravila nogometa, ki veljajo še danes (prepovedani položaj, omejeno igrišče, mere gola in žoge, prepovedana igra z roko – izjema je vratar ...) (Harvey 2005 v Šelekar 2010).

Skozi leta so igri dodajali še elemente kot so "corner", prosti strel, sodniki pa so tudi prvič smeli uporabljati piščalko. Leta 1871 je FA že priredilo prvo tekmovanje – »*FA club*«, ki so ga osvojili nogometaši kluba Wanderers. S tem so Angleži povzročili globalni razrast nogometa (ustanovitve nogometnih zvez v Argentini, Italiji, Nemčiji, na Nizozemskem, Finskem ...).

Od leta 1885 pa se v nogometu pojavljajo prvi plačani nogometaši oz. prvi profesionalci, kar pomeni, da je nogomet začel postajati tudi vir dohodka (Osvald 2012).

1904 se je na svetu pojavila najbolj prepoznavna organizacija v modernem nogometu – FIFA. Ustanovile so jo Francija, Španija, Belgija, Švedska, Švica, Danska in Nizozemska, prve neevropske članice pa so se jim pridružijo šele leta 1909 in 1913 (Južna Afrika, ZDA, Argentina, Čile). Ta organizacija je onemogočila Britaniji, da bi imela popolni monopol nad razvojem nogometa, njena glavna naloga pa je bila organizacija prvega svetovnega prvenstva. Slednje je potekalo v Urugvaju 1930, zmagovalci pa so bili gostitelji. Funkcija FIFE se je v današnjem času povečala.

Sedaj poleg organizacije številnih prvenstev in turnirjev skrbi še za promocijo nogometa, preprečuje kršitve temeljnih pravil, nadzira nogometne zveze ter rešuje kakršnekoli spore med organizacijami.

Evropa je dobila svojo nogometno zvezo (UEFA) šele 1954. Tako kot FIFA je bila tudi UEFA ustanovljena v Švici. Delovanje UEFE poteka pod okriljem FIFE in njenih pravil. Naloga UEFE je organizacija evropskih klubskih tekmovanj in evropskih nogometnih prvenstev, skratka skrbi za nogomet na evropskem področju (Osvald 2012).

2.1.3 Nogomet v Sloveniji

V Slovenijo je nogometna igra prišla z Dunaja (začetek 20. stoletja), ki je bil pravo nogometno središče, in in Prage. Od tam se je širil v bližnja in daljna središča in mesta. Oblast je po organizacijski strani utirala pot nogometu preko šolske telovadbe, t. i. igralnih popoldnevov.

V Sloveniji se nogomet najprej pojavi v večjih središčih oz. tam, kjer so bile srednješolske institucije. Pisni viri pravijo, da so dijaki radi igrali t. i. mejni ali nemški nogomet. Prvič se takrat pojavi tudi beseda »football«. Pomenil je igro, kjer so se igralci poskušali v tem, kdo bo žogo brcnil dalje in višje (Stepišnik 1968 v Šelekar 2010).

Iz srednješolskih letnih poročil je razbrati, da je k nam zelo kmalu prišel angleški nogomet, ki je navdušil dijake. Le- ta se prvič omenja leta 1906 v poročilu gimnazije Maribor, kasneje pa še drugje. Leta 1908 so dijaki ljubljanskih gimnazij vsako popoldne štiri ure v dveh skupinah, ki so se menjavale, igrali nogomet. Igro so nadzorovali profesorji, ki jih je nogomet zanimal.

Tehnika igranja je bila preprosta: igrali so po »horuk« sistemu, streljali samo s »špičko«. Igrišča niso ustrezala pravilom, število igralcev je bilo 22. Prve nogometne copate in usnjeno nogometno žogo je Stanko Bloudek prinesel iz Prage leta 1909 (Stepišnik 1968 v Šelekar 2010).

Srednješolski nogomet se je med mladimi hitro širil izven šolskih poslopij. Nastajali so prvi nogometni klubi, ki so se poimenovali po delih, kjer so igralci

stanovali. Prvi nogometni klub so potihoma ustanovili dijaki 1. Državne gimnazije v Ljubljani leta 1907. Ko so to želeli povedati na glas, so izvedeli, da je izvenšolski nogometni klub ustanovil tudi Stanko Bloudek. To je bil začetek nogometnih klubskih dejavnosti v Sloveniji (Pavlin 2000 v Šelekar 2010).

2.2 Nogomet in globalizacija

Globalizacija je proces, ki je del vsakdanjega življenja in različno vpliva na pomembne vidike družbene realnosti. Njen vpliv na družbo razumemo v globalnem (svetovnem) in regionalnem (lokalnem) smislu. Po eni strani gre za enakost (vsem dostopni proizvodi istih blagovnih znamk, gledanje istih televizijskih programov ...) in vedno večje razlike (vedno bolj pomembna je nacionalna pripadnost) (Rowe v 2003, 282 v Osvald 2012).

V nogometu se globalizacija kaže: v mobilnosti igralcev, svetovnem nogometnem trgu, vlaganjih kapitala v klube in v vpletenosti medijev.

Nogomet je **globalna igra**. To utemeljujem z dejstvom, da je priljubljen v razvitih in nerazvitih državah. Je tudi **globalen posel**, kar je razvidno iz naslednjega: Ker je EU sprostila trg delovne sile, UEFA pa pravila glede števila tujih igralcev, je postal trg z prehodi nogometašev odprt. Navajam primer iz britanske Premier League. Nogometni klub Arsenal v določenem trenutku v prvi postavi ni imel niti enega igralca angleškega porekla. V četverici britanskih klubov, ki so se pred leti uvrstili v prvo šestnajsterico in kasneje trojica (Arsenal, Chelsea, Manchester United) v polfinale Lige prvakov, bi med vsemi nogometaši težko sestavili eno samo enajsterico iz britanskih nogometašev.

Dobri in nogometno talentirani posamezniki iz različnih koncev sveta tako postajajo dobro tržno blago za uveljavljene klube ali pa za bogate tranzicijske bogataše, ki so lastniki klubov (Bližnji Vzhod, Rusija, Ukrajina). Tem posameznikom nogomet omogoča osebni uspeh in dobre zaslužke, ki se ne morejo primerjati z zaslužki kolegov, ki ostanejo v lokalnih klubih. Tako nogometna globalizacija povzroča velike razlike med tistimi, ki so nadarjeni in imajo srečo, in tistimi, ki imajo vsega manj.

Najbrž pa se z vidnim uspehom zveznikov spodbujajo »investicije« mladih igralcev v svoj talent.

Pomembno je, da zna posamezna država nogometne globalizacijske vplive (koristi za nogometno igro in državo samo) pravilno izkoristiti. To naredi s premišljeno kombinacijo domačih sposobnosti z mednarodnimi vplivi.

Šport, še posebej pa nogomet, je tudi nekakšen »pomočnik« globalizacije. Zanimiv je za širšo javnost in medije. Družbo in nogomet globalizacija družbi z ekonomijo, ki je s procesom globalizacije najbolj povezana. Ker se v nogometu dogajajo veliki športni dogodki (svetovna prvenstva, Liga prvakov, Liga Europa), oglaševalci to izkoriščajo. Tako pridejo do širokih množic in različnih družbenih razredov.

Vsi večji nogometni dogodki pa so tudi veliki medijski dogodki, saj jih lahko s televizijskimi prenosi gledajo milijoni gledalcev. Ti pričakujejo spektakle in nogometne junake, s katerimi se mnogi identificirajo in jih imajo za ikone.

Večjim klubom (Chelsea, Manchester United, Real Madrid ...) pomeni nogomet predvsem posel in so tržno usmerjeni. Mnogi so postali blagovne znamke. S prodajo svojih izdelkov (zastave, dresi, kape, šali ...) ogromno zaslužijo in še iščejo načine in poti, da prodrejo na nove trge. Prodajajo in kupujejo pa tudi igralce. Navajam primer, kako klub išče nove trge, kjer bodo lahko širili prodajo: Leta 2005 je Manchester United kupil Ji Sung Parka iz PSV Einhovena. Postal je prvi Južni Korejec v zgodovini Man. Uniteda. Potezo mnogi smatrajo kot marketinško, saj je Park veljal za povprečnega igralca, v Angliji je pa tudi igral zgolj stransko vlogo. S to potezo je Manchester United prodril na azijski trg in postal najbolj priljubljen evropski nogometni klub v Aziji. V letošnji sezoni so Parka prodali, njegovo vlogo pa je nadomestil japonec Shinji Kagawa – njegov dres je 4. najbolj prodajan od vseh igralcev v angleški Premier League.

Kako se lahko kupljeni nogometaš identificira s klubom, je važna njegova dobra predstava na igrišču ali pa je pri vsem pomemben le denar, pa je na tem mestu primerno vprašanje.

2.3 Socializacija in nogomet

Samo v stiku z družbenim okoljem in v interakciji z drugimi ljudmi se ljudje naučimo delovati kot družbena bitja, ki lahko izoblikujemo svojo osebnost. Gre za procese socializacije, ki nam omogočajo vključevanje v družbeni svet.

S tem se naučimo prevzemati in opravljati vloge, oblikujemo načine govora in komunikacije, mišljenja, čustvovanja in vrednotenja.

Primarna socializacija poteka v otroštvu v okviru družine. Otrok spoznava temeljna družbena pravila in razvija svojo osebnost. To otrok osvaja z različnimi procesi učenja: posnemanjem, igro vlog, identifikacijo. Pomembna pa so tudi čustvene vezi, ki se vzpostavljajo med otrokom in starši.

Za sekundarno socializacijo pa je značilno vključevanje v bolj zapleteno mrežo različnih skupin ali organizacij, ki so zunaj domačega okolja (izobraževalni sistem, vrstniška ali poklicna skupina). Posameznik se tako preko interakcije z drugimi uči prilagajati sprejetim načinom ravnanja v skupini in sprejemati dejstvo, da temelji družbeno življenje na pravilih (Barle in drugi 2001).

Na posameznika vplivajo vse skupine, v katere vstopa. Zagotovo imajo športne aktivnosti pomembno mesto v socializacijskem procesu. Pri športu je pomemben vzgojni vidik, prevzemanje različnih vlog, podrejanje (neformalni) avtoriteti, učenje socialnih veščin, združevanje in povezovanje z vrstniki, ki preraščajo v prijateljsva. Vse to je pomembno za šolske otroke (ti se življenja v skupini šele učijo) in kasneje tudi za mladostnike (občutek varnosti in pripadnosti, prijateljstvo).

Ukvarjanje s športom ugodno vpliva tudi na družinske odnose. Gre za bolj sproščeno in zdravo življenje, starši so tisti, ki so veseli in ponosni, da se otrok ukvarja s športom, in pogostokrat »krivci« za vstop v določen šport in tisti, ki podpirajo tekmovalnost.

2.3.1 Nogomet in pomen skupine

Po Maslowu se človek povezuje v različne skupine in vstopa v različne medsebojne odnose. Vzrok za to povezovanje so biološke in socialne, primarne in sekundarne narave.

Posameznik jih je lahko vedno znova oblikoval ali prekinjal. S tem je zadovoljeval svojo osnovno potrebo – potrebo po druženju. To vodi v nastanek družbenih skupin, za katere je najpomembnejša notranja kohezivnost. Kohezivna skupina večkrat vpliva na posameznika, da na tekmi preseže samega sebe, mu vliva samozaupanje in ga podpira (Doupona in Petrovič 1996 v Ferletič 2004).

V nogometu potekajo odnosi med igralci (posamezniki) in ekipami (lahko so klubske ali nacionalne). Z vstopom v skupino posameznik pridobiva vedenjske vzorce, prevzema različne vloge, se uči socialnih veščin in sodelovanja, se prilagaja skupinskim zahtevam, prevzema kulturo. Vsak igralec deluje kot del svojega moštva in se postavlja po robu nasprotnemu. Interakcija posameznik - skupina je pomembna za uspeh skupine in posameznega člana. Pomembni so tudi medsebojni odnosi.

Med skupinami pride do nasprotovanja bodisi zaradi kulturne, politične, etnične, ekonomske ali socialne razlike. Tako je v nogometu nastal poseben odnos med klubi, ki mu pravimo rivalstvo. Takšen odnos se v največji meri pojavlja med ekipami, ki igrajo v istem mestu (npr. NK Celje in NK Šampion Celje v lokalnem okolju ter derbi za mesto Manchester med Manchester City-jem in Manchester Unitedom, ki je poznano praktično po celotnem svetu). Velika rivalstva pa nastajajo tudi glede na izvor klubov. Nekateri so ustanovljeni s strani manjšin, šibkejšega ekonomskega sloja (v večini predstavniki delavskega sloja), ostali s strani bogatih, države oz. dominantne kulturne ali **etične** skupine. Tipični primer takšnega rivalstva predstavlja španski El Clasico med Real (kraljevi) Madridom ter katalonsko Barcelono.

2.3.2 Vloga trenerja

V ekipi je vloga trenerja zelo pomembna. S posamezniki mora trener v skupini doseči homogeno stanje, ki ga mora krepiti in vzpodbujati ter tako dosežati enotnost in zastavljene cilje. Strokovno pripravljeno delo in optimalna fizična ter tehnično-taktična priprava igralcev je pomembna. Še pomembnejša pa je klima, ki bo omogočila, da bodo lahko vsi na igrišču prikazali svoje znanje (Doupona in Petrovič 1996 v Ferletič 2004).

Otrok vstopa v skupino z lastnimi osebnimi stališči, značilnostmi in obnašanjem, ki ga pridobi v družini. Tako je družina tista, ki največkrat določa način reševanja čustvenih napetosti, užaljenosti, uspehov, ki bi jih moral trener dobro poznati. Trener mora pri svojem ravnanju to upoštevati, saj drugače ogroža dobre odnose s posameznikom in celotno ekipo.

Pa še na nekaj ima trener vpliv. Pri najmlajših lahko začne graditi notranjo, še posebej socialno povezanost.

2.3.3 Nogometni klub

Ena izmed organizacijskih oblik združevanja ljudi v družbi so društva (športna) ali klubi, v katerih pride do združevanja zaradi interesa, potrebe po gibanju.

Pod pojmom »klub« danes razumemo ne le objekte, ampak tudi ljudi, ki klubu zagotavljajo existenco (igralci, trenerji in drugi) (Bon 2007).

Pri nas se nogomet dogaja v številnih nogometnih klubih. Ti niso pomembni le zato, ker vzgajajo dobre bodoče nogometaše, ampak opravljajo še mnoge druge in pomembne naloge. Te so lahko športne, vzgojne, organizacijske. Za vsak nogometni klub je tako pomemben prihod vsakega igralca. Vzroki, da posamezniki vstopajo v klub, so različni. Lahko je to uspešnost kluba, trener, dobra ekipa.

2.3.4 Pripadnost

Pripadnost veže posameznika na organizacijo. Z njo poskuša posameznik navezati in vzdrževati odnose z drugimi ljudmi. Gradi se postopoma in je odvisna od dobrih izkušenj, ki jih ima posameznik v organizaciji, in je pogoj za uspešnost. (Meyer in Allen 1997 v Mervič 2003).

Znanstvena in praktična spoznanja kažejo, da so odnosi in procesi, ki potekajo v športni skupini, pomembni za športni izid. Interakcija članov in skupine je element za doseganje uspehov. Pri velikih fizičnih naporih, ko mora posameznik pokazati fizično in psihično moč, ima skupina in odnosi v njej pomembno vlogo oz. celo odločilno vlogo (Petrovič in Doupona 1996 v Mervič 2003).

Dva avtorja (Ivanchevic in Matteson), ki sta raziskovala pripadnost športni ekipi, menita, da na uspešnost oziroma učinkovitost športne ekipe vplivajo tri značilnosti

---

športnikov (torej posameznikov): gre za športno znanje oz. razvitost talenta, druga je psihofizična vzdržljivost. Oboje je možno izboljšati. Tretja je predanost športu oziroma pripadnost ekipi. Ta je sestavljena iz osebne in kolektivne pripadnosti. Prva izhaja iz notranjosti posameznika in je subjektivne narave. Če posamezniku zmanjkuje notranje pripadnosti, jo mora pridobiti, saj lahko le tako svoje želje in cilje uskladi z vrednotami skupine. Cilji in vrednote posameznika se morajo skladati s cilji in vrednotami ekipe. In takšne kvalitete športnikov lahko prispevajo k uspešnosti in k zmagam ekipe. Zato trenerji za »kapetana« ali za neformalnega vodjo izberejo tistega igralca, ki bo zmožni in znal motivirati in vzpodbuditi ter voditi ekipo k skupnemu cilju;: k dobri igri in zmagi (Ivanchevic in Matteson 1990 v Mervič 2003).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Intervju s trenerjem

V sredo, 20. februarja 2013, sem opravil strukturiran intervju z g. Vidovičem, trenerjem mladinske selekcije NK Celje. Ker menim, da sem z odgovori dobil vpogled v različna področja mojega raziskovanja, zato ga navajam v celoti.

Sam sem vas imel priložnost spoznati kot trenerja NK Celje. Ste pa najbrž začeli kot nogometaš. Mi lahko na kratko opišete vašo nogometno in trenersko pot?

Kot igralec sem igral v NK Aluminij do svojega 22. oz. 23. leta starosti, nato sem se podal v trenerske vode, prav tako v NK Aluminij. Začel sem s selekcijo U 10 in nato po korakih do kadetske ekipe. Bil sem tudi vodja NŠ NK Aluminij. Istočasno sem sodeloval v delu z reprezentanco medobčinske nogometne zveze Ptuj in mlajšimi reprezentancami Nogometne zveze Slovenije. Po šestih letih dela kot trener v NK Aluminij sem s trenerskim delom prenehal in nato po treh mesecih sprejel povabilo za mladinskega trenerja v Celju.

Vsak dobri trener ima za seboj veliko izkušenj, ki so pomembne pri njegovem delu. Kje menite, da ste pridobili največ izkušenj?

Nekaj kot igralec, ogromno kot trener mlajših reprezentanc NZS, ko sem sodeloval s selektorji, največ pa jih prinese delo in še enkrat delo.

Zaradi katerih razlogov se mladi odločijo za prihod v NK Celje?

To bi moral vprašati mlade nogometaše, najverjetneje pa zato, ker je v tem okolju to klub na najvišjem nivoju, tako organizacijsko kot tekmovalno.

V današnjem nogometu prestop nogometaša ne predstavlja prav nič posebnega. Kateri so po vašem mnenju razlogi, da igralci ostajajo v klubu, in zakaj se odločajo za menjavo klubov?

Gotovo je to spešnost v posamezni sredini in s tem povezano uresničevanje lastnih interesov. Zapustijo ga verjetno tisti, ki s čim niso zadovoljni ali je to zanje previsok nivo in gredo v nižje rangirane klube, ali pa zamenjajo klub z namenom, da bodo drugje lažje uresničili svoje interese.

Kaj menite o pripadnosti klubu? Ali jo sami opazite in kje vidite razloge zanjo?

Danes je pripadnosti zmeraj manj. Sam kot igralec do članske ekipe sploh nisem pomislil na menjavo kluba. V tistih časih so bili prehodi zelo redki. Danes mladi vidijo samo lasten interes in se z veliko težavo podredijo ekipi. Obstajajo pa seveda tudi izjeme.

Kdo je pomemben, da se v ekipi čuti pripadnost skupini?

»Ljudje«, vse se začne in konča pri ljudeh (osebno). V enaki meri trener, igralci in klub s svojo organizacijo.

Tako kot pripadnost je pomembna tudi povezanost ekipe. Kateri dejavniki povezujejo ekipo?

Danes na žalost v največji meri rezultat. Prava povezanost se pokaže, ko v ekipi kaj »zaškripa«, ko ni rezultata, ko pride do kakšnega spora med igralci ali na relaciji trener - igralec.

Nogometaši v klubu želijo osvojiti zastavljene cilje. Kaj si po vašem, s sodelovanjem v klubu, igralci želijo doseči?

Uspeti v nogometu oz. postati profesionalni nogometaš.

Kakšne pritiske čutite kot trener mladinske selekcije? Ali tudi igralci čutijo kakšne vrste pritiskov?

Pritiski so prav gotovo prisotni na obeh straneh. Klub ima želje, igralci in njihovi starši imajo želje in potrebe, trener ima svoje želje in potrebe. Kjer so različni interesi, so tudi pritiski.

Športniki se morajo z namenom, da bi dosegli zelene rezultate, marsičemu odpovedati. Izvajate tudi vi pritisk na igralce? Kako se odpovejo nešportnemu življenju (ponočevanju, fast foodu ...)?

Pritiska je zmerom manj, ker sem se z leti naučil, da "polovičarja" ne spreobrneš, tisti, ki pa ima željo po delu in ve, da je samo delo tisto, ki te nekam pripelje, pa tako ne rabi kontrole. Kot trener imam določena merila oz. pravila, ki se jih morajo igralci držati, če želijo biti del ekipe. Teh pravil se poskušam dosledno držati. Za nekatere je to že velik pritisk.

Danes si družbe ne moremo predstavljati brez medijev. Kako na igralce vplivajo mediji? Ali se to, kar vidijo na televiziji, kaže kasneje na igrišču?

Zelo! Na žalost je v medijih prikazana le ena stran, uspeh. Kako se do tega pride in koliko truda in odrekovanja je potrebnega, pa ...

Gotovo imate tudi vi verjetno kakšnega nogometnega idola. Koga med nogometnimi strokovnjaki najbolj cenite in kako bi opisali vašo vlogo oz. vlogo trenerja?

Najbolj cenim tiste, ki znajo stati »pokončno«, sprejemati odločitve in za njimi stati tako v trenutku uspeha kot v trenutku neuspeha.

3.2 Anketa

Anketo sem sam in s pomočjo prijateljev razdelil med mladince in kadete NK Celje, NK Šampion Celje, ki nastopajo v 1. SML, mladince in kadete NK Šmartno on Paki ter NK Šoštanj - Mozirje, ki nastopajo v 2. SML Vzhod ter mladince NK Kovinar Štore, NK Šentjur ter NK Šmarje pri Jelšah, ki pa igrajo v Medobčinski nogometni zvezi

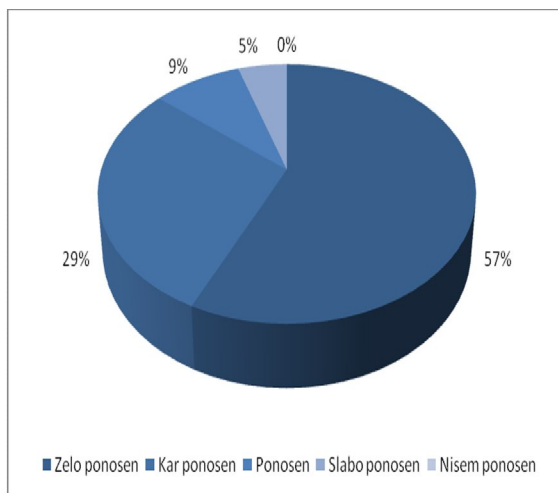

Celje. Razdelil sem 135 anketnih vprašalnikov, vrnjenih je bilo 108. Nekaj jih je bilo neresno izpolnjenih, tako da sem v statistično obdelavo sprejel 102. Prejete ankete

sem razdelil na 2 dela. Prvi del so predstavljali nogometaši 1. lige (53 anket), drugi del pa nogometaši 2. ter 3. lige (49 anket). Želim prikazati razliko med klubi, ki so tako organizacijsko kot tekmovalno na najvišjem državnem nivoju, ter klubi iz lokalnih okolij.

1. Prikaz, kako so nogometaši ponosni, da so člani kluba

1. SML in 1. SKL

Nižje klubske lige

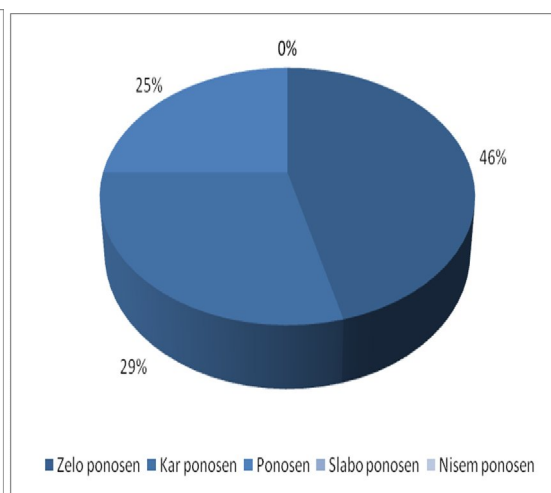
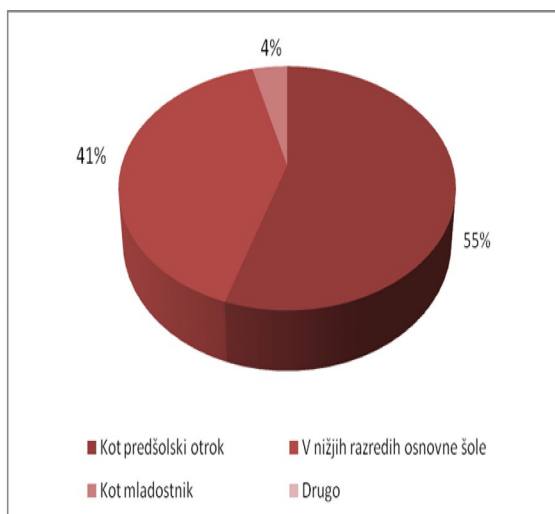

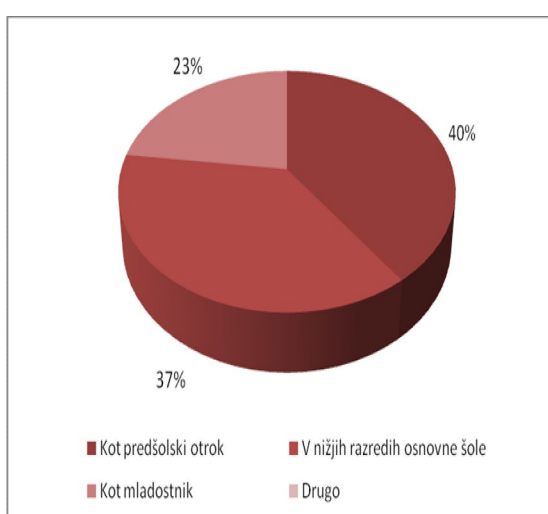
Diagrama prikazujeta razliko, ki kaže, da so v višjih ligah bolj ponosni člani ekipe kot v nižjih.

2. Prikaz obdobja vključevanja v nogomet

1. SML in 1. SKL

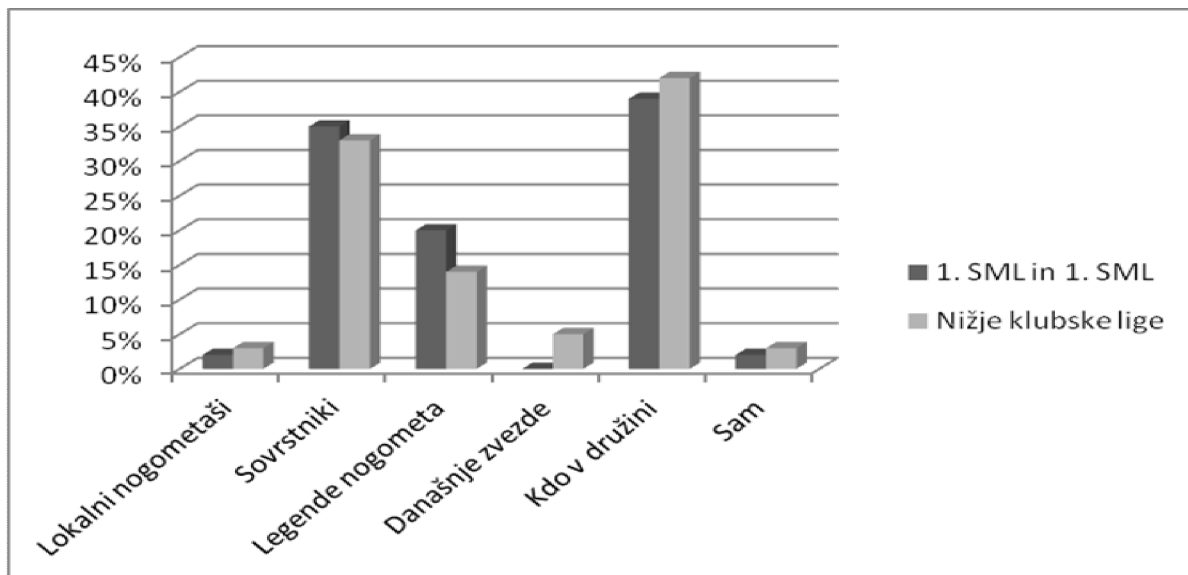
Nižje klubske lige

Iz diagramov je mogoče je razbrati, da se večina v klube vključi kot predšolski otrok oz. otrok v nižjih razredih osnovne šole.

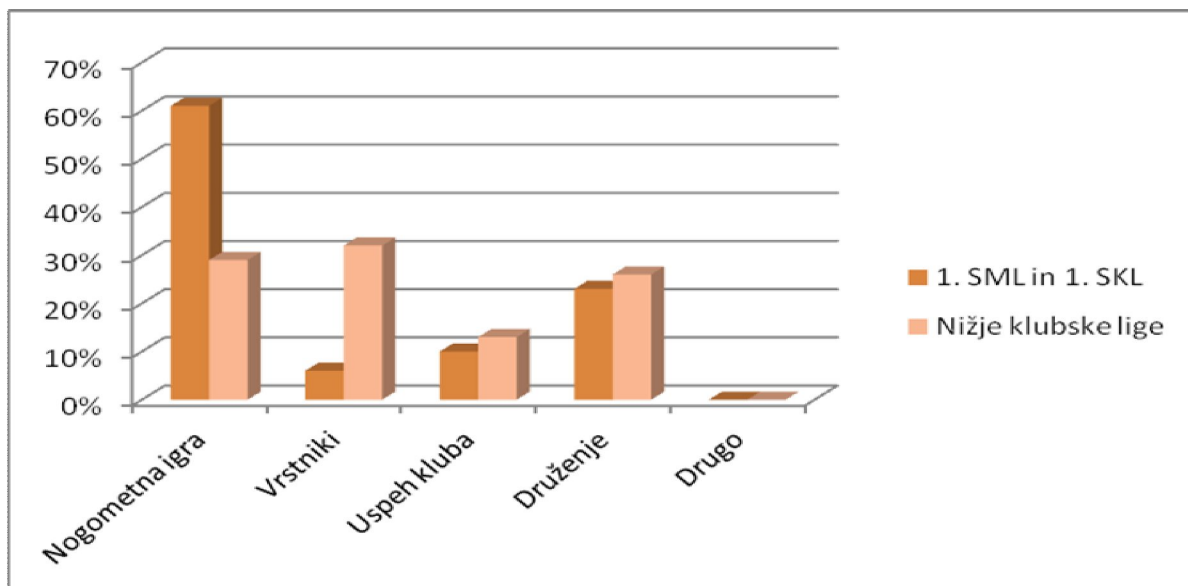

3. Razlogi za igranje nogometa

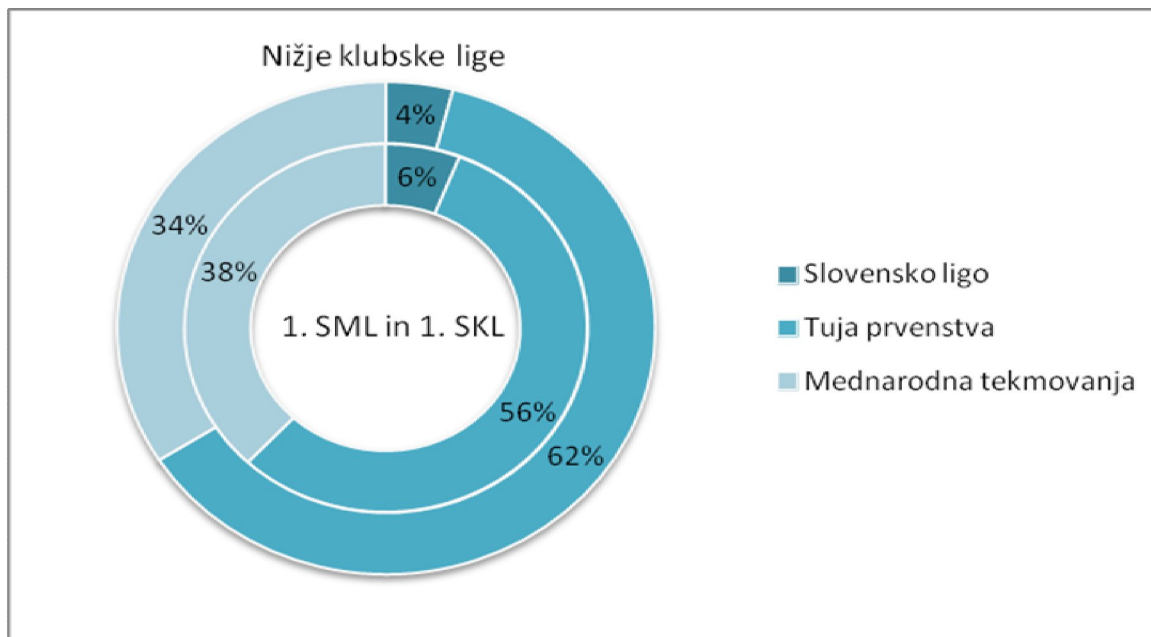
Pri obeh skupinah je opazen isti razlog za vključevanje v nogometni klub, t. j. družina in vrstniki.

4. Prikaz, zakaj se posamezniki odločijo za prihod v določen nogometni klub

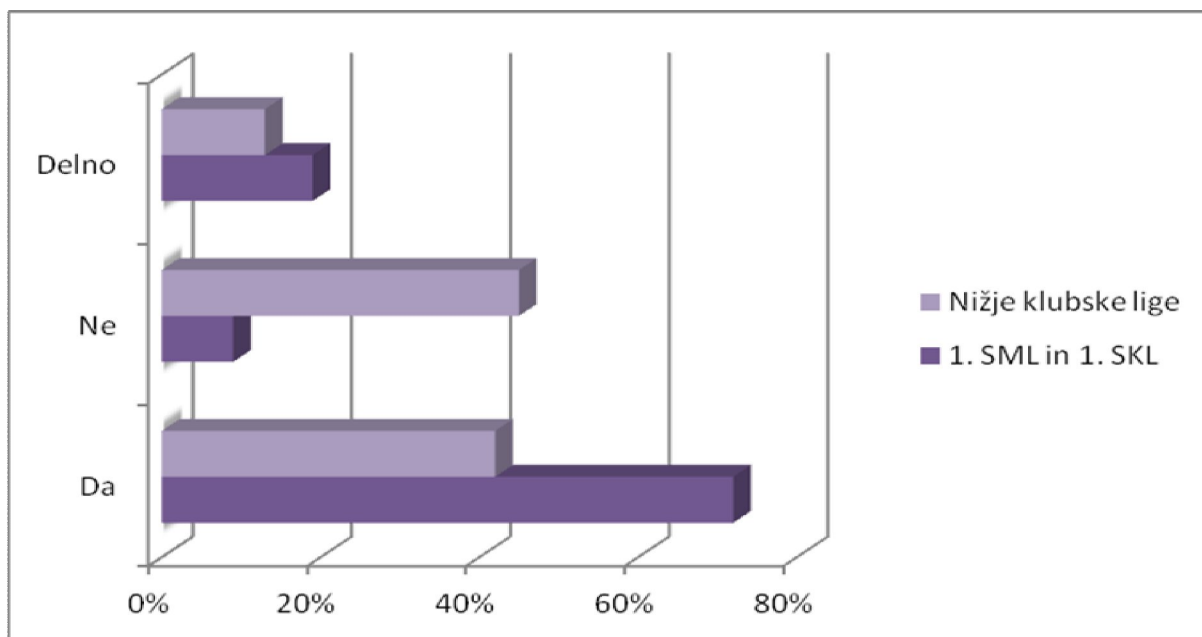
V tem diadgramu je opazna velika razlika med skupinama, saj je vzrok za prihod v klub v nižjih ligah druženje in vrstniki ter nogometna igra, v višjih ligah pa visoko odstopa nogometna igra.

5. Prikaz spremljanja nogometa anketirancev preko medijev

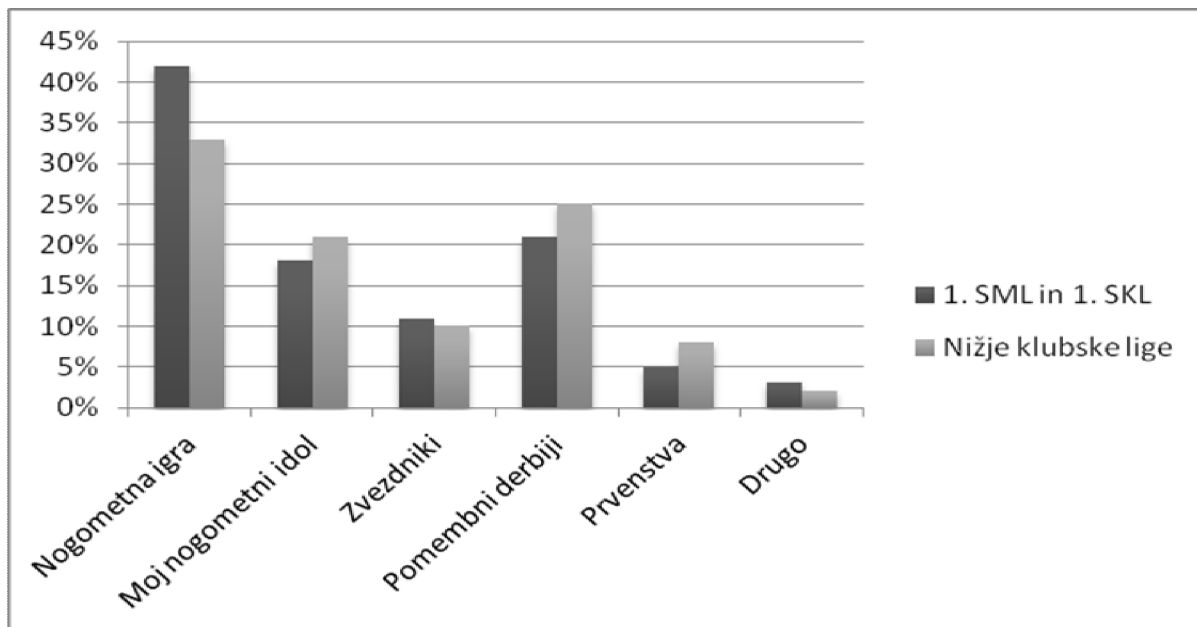
Obe skupuni kažeta na to, da je zanje najbolj zanimivo spremljanje tujih prvenstev, sledijo mednarodna tekmovanja in z malimi odstotki slovenska liga.

6. Zanimanje za slovenski nogomet

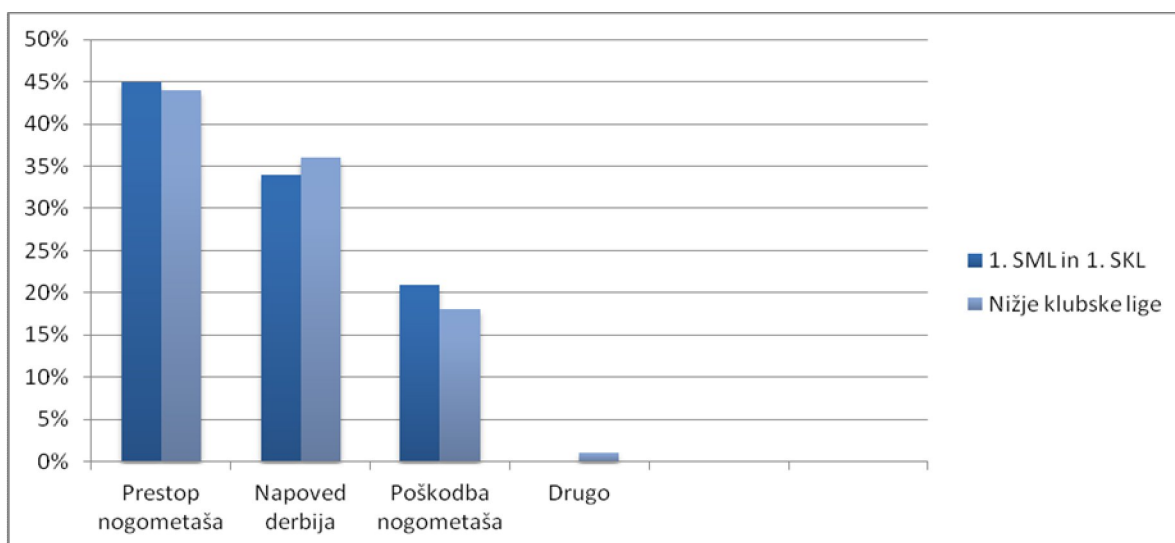
Zanimanje za slovenski nogomet je bolj prisotno v višjih ligah.

7. Zanimanje za gledanje TV- prenosov

Pri spremljanju televizijskih prenosov je najbolj spremljana nogometna igra, sledijo pomembni derbiji.

8. Pomembnanovicanogometu

Zanimivo dejstvo je, da mi je zgolj en nogometaš obkrožil drugo in pripisal uspeh kluba. Se pravi, da je glede novic vedno bolj pomemben posameznik kot klub.

3.3 Analiza pridobljenih podatkov in ovrednotenje zastavljenih hipotez

Ko sem prebiral literaturo in iskal vire, **se je potrdila moja prva hipoteza**. Nogomet je vedno in povsod igran, prikazan, viden. Globalizacija je postala del nogometnega vsakdana. Pomemben je pretok delovne sile (nakupi igralcev), denarja (prestopi) in kulture (kulturni simboli, mešanje kultur, navijači, svetovne ikone).

To utemeljujemo s prehodi najboljših igralcev med klubi, državami, kar lahko preko različnih medijev spremljajo milijoni ljudi. Klubi postajajo blagovne znamke, širok posel, kjer se obračajo ogromne vsote denarja, prodajajo različni izdelki, rojevajo senzacionalistične svetovne novice. Slednje zagotovo lahko vplivajo na posameznika. Iz intervjuja s trenerjem je moč razbrati, da je uspeh idealiziran in da se mladi ne zavedajo, kako je potrebno delati in garati, da se do njega pride.

Iz rezultatov ankete je jasno razbrati, da veliko število nogometašev spremlja tuja prvenstva in mednarodna tekmovanja ter da je zanje največja novica prestop nogometaša, sledi napoved derbija oz. poškodba nogometaša. Odločilni kriterij za ogled tekme pa je nogometna igra. Dostopnost ogleda prenosov tekem je ogromna in jo povezujemo z globalizacijo.

Višje kot se v svojem nogometnem razvoju dvigajo nogometaši bolj se kaže, da so ponosni na to, da so pripadniki določene skupine. To lahko povežemo z ambicijami posameznika, ki znotraj ekipe sledijo svojemu cilju. Biti član kluba, ki je višje rangiran, zagotovo v posamezniku zbuja ponos, v njegovi okolica pa zanimanje.

Nogometaši iz različnih lig se v klube vključujejo v večini kot predšolski otroci oz. v nižjih razredih osnovne šole. To je čas, ko prehajajo v obdobje sekundarne socializacije in iz družin prehajajo v druge skupine. Zagotovo imajo tu klubi odločilno vlogo pri njihovem vključevanju v skupine, pri učenju vedenja v skupini, razvijanju socialnih veščin, dobrih odnosov in prevzemanju različnih vlog. Odrasli (trenerji), ki delajo z otroki, pri tem prevzemajo veliko odgovornost. V ekipi morajo doseči notranjo povezanost, spoštljivi odnos do soigralcev in nasprotnikov, odgovornost pri doseganju skupnih ciljev in pripadnost.

Na odločitev za športno dejavnost imajo v veliki meri vpliv vrstniki in starši. To je razumljivo, saj gre za mlade ljudi, ki so se radi identificirajo z vrstniki oziroma nanje z usmeritvami vpliva družina.

Tudi g. Bračič meni, da se veliko otrok že v zgodnji šolski dobi odloči, da se bodo ukvarjali s športom, ki jih zanima.

Navaja, da na odločitev, ali se bodo ukvarjali s športom, vplivajo štiri faktorji:

1. Otroci imajo zelo izražena čustva o tem, kdo so in kaj je pomembno v njihovem življenju.
2. Zaradi pomanjkanja denarja v družini si starši želijo, da bi se njihovi otroci ukvarjali s športom; lahko so to tudi in pa zaradi pričakovanja fanta oz. deklice.
3. Velik vpliv imajo pozitivne izkušnje pri športni vzgoji in na šolskih tekmovanjih.
4. Otroci veliko pričakujejo od sebe; medtem ko odraščajo, hočejo biti kompetentni, kontrolirati hočejo svoje življenje, predvsem pa hočejo biti samostojni.

G Bračič pravi: »Inspiracija za ukvarjanje s športom ne prihaja vedno iz želje po dokazovanju ali po težnji staršev. Včasih se nekdo začne ukvarjati s športom preprosto zato, ker mu je všeč ali pa iz zelo preprostega adolescentnega razloga, kot je zaljubiti se, imeti se lepo, hitro teči ali visoko skočiti. Nekaterim pomeni šport od začetka čisti užitek, druženje s prijatelji in se šele kasneje razvije želja po resnem ukvarjanju s športom. Ta želja se v bistvu razvije šele, ko smo starejši. Vendar je to željo zelo težko prepoznati v sebi, saj se dogaja zelo spontano in se nenehno spreminja. Na primer: najprej se pojavi želja po ukvarjanju s športom, ko se nehamo ukvarjati s športom, si želimo uspeti v službi, imeti družino in podobno.«

Z raziskavo lahko potrdimo tudi **drugo hipotezo**. Nogomet je zagotovo športna dejavnost, s katero se srečujejo v (šoli, klubih) že predšolski otroci oz. mlajši otroci, in se vanjo vključujejo zaradi potrebe po druženju ali pa je jih v vadbo usmerja družina.

Vzroki za prihod oz. vključevanje v klub so različni. Medtem ko so v nižjih ligah nekako enakomerno porazdeljeni med nogometno igro, vrstniki in druženjem, se pokaže, da je v višjih ligah najpomembnejša nogometna igra. Najbrž je to povezano že z uspehom, saj so posamezniki z dobro igro dosegli članstvo v uspešnejših in višje rangiranih klubih. Samo igra je namreč tista, preko katere so prepoznani kot dobri nogometaši in opaženi med nogometnimi trenerji.

V anketi se je pojavil zelo zanimiv vzorec. Pri vprašanju ali čutijo pripadnost klubu v katerem igrajo, jih je v 1. SML in SKL 85 % odgovorilo z da, 15 % pa z ne. Pri posameznikih, ki so odgovorili z ne, sem zasledil, da menijo (v večini primerov), da je trener najbolj pomemben, da se v ekipi čuti pripadnost skupini. Ostali so v 70 % odgovorili, da je celotna ekipa zadolžena za to nalogo, le redki so bili tisti, ki so menili, da je za to odgovoren najboljši igralec oz. kapetan. Podoben vzorec se je razvil tudi v klubih iz nižjih lig. Vendar pa tam igralci menijo, da ima kapetan večji vpliv na pripadnost skupini.

Trener je v intervjuju povedal, da je pripadnosti ekipi vedno manj, da mladi vse prevečkrat vidijo le lasten interes in imajo velike težave, da se podrejajo ekipi. Prava povezanost v ekipi, meni, se pokaže šele takrat, ko gre kaj narobe. Vzroki so lahko odnosi v celotni družbi, kjer ni razbrati pomena povezanosti in se podpira individualizem, ali pa v družini, kjer so bili vzorci vedenja taki, da se posameznik ne zmore in ne zna prilagoditi interesom skupine. Vzroki so lahko tudi v klubih oz. v trenerjih, ki niso sposobni postopoma preko izkušenj graditi povezanost ekipe. Je pa slednja pomembna za uspeh ekipe. Samo preko posameznika, z osebnimi značilnostmi in vrednotami, se lahko z uskladitvijo z ekipo pride do kolektivnega uspeha, ki ga igra, kot je nogomet, potrebuje.

Ob tem je zanimivo, da je anketa pokazala, da mladi menijo, da je za razvijanje pripadnosti odgovorna celotna ekipa. Za tako vlogo niso prepoznali »kapetana«, ki je po teoriji, tisti, ki je največkrat najboljši igralec oz. motivator.

Ekipo povezujejo različni dejavniki. Po pogovoru z g. Vidovičem, sem sklepal da bo to cilj, ki ga ekipa želi doseči. Vendar pa so me tako igralci prvih kot nižjih lig presenetili. Njihovo mnenje je, da jih najbolj povezuje sodelovanje, se pravi skupne aktivnosti (treniranje, tekme itd.). V nižjih ligah je bilo več odgovorov "uspeh" kot v višjih, kljub temu da je bilo več anket rešenih v 1. SML in 1. SKL.

Tretjo hipotezo lahko potrdim le delno. Raziskava je pokazala, da čutijo anketiranci veliko pripadnost klubu, pri tem pa menijo, da je za občutke pripadnosti odgovorna celotna ekipa in ne kapetan ekipe. Ekipo povezuje medsebojno sodelovanje.

Zanimalo nas je tudi, kako so nogometaši povezani v ekipah in kako se to kaže. Kot sem pričakoval je v 86 % anketirancev odgovorilo, da je odnos v ekipah zelo povezan. 13 % igralcev meni, da so slabo povezani. Zanimivo je dejstvo, da v nižjeligaških klubih ni bilo niti enega posameznika, ki bi menil, da ekipa ni povezana, medtem ko se mi je v višjeligaških klubih pojavil majhen odstotek (5 %), ki menijo da ekipa ni prav nič povezana. Večina igralcev je mislila na povezanost tako, da si nudijo medsebojno podporo, si pomagajo tako na igrišču kot izven njega in sodelujejo v prostem času. Tako se je naslednje vprašanje navezovalo na preživljanje prostega časa s soigralci iz kluba. 75 % je obkrožilo, da se družijo s soigralci, saj se z njimi razumejo oz. jim soigralci predstavljajo prijatelje. 25 % je odgovorilo, da se ne družijo s soigralci. Za to pa so krivili oddaljenost od soigralcev. Redki so bili tisti, ki so menili, da v ekipi nimajo prijateljev.

Vstop igralcev klub je povezan z določenim razlogom. V NK Celje ter NK Šampion Celje so le v 30 % odgovorili, da bi radi prispevali k skupnemu uspehu ekipe. Od ostalih 70 % jih je več kot polovica odgovorila, da želijo postati dobri nogometaši. Ostali želijo le napredovati v klub v višji ligi (članska selekcija, tujina) ali pa si želijo postati nogometne zvezde. Za razliko od njih so nogometaši v nižjih klubih v kar 45 % odgovorili, da želijo prispevati k skupinskemu uspehu. Tu ne kažejo izrazite želje po napredovanju v klub v višji ligi, v 49 % pa jih s sodelovanjem želi postati dober nogometaš. Anketirancem sodelovanje v klubu pomeni razviti se v dobrega nogometaša in tako prispevati k skupnemu uspehu. Lahko pa iz intervjuja razberemo, da je še kako pomemben uspeh v nogometu oz. želja postati profesionalni nogometaš.

G. Bračič je povedal: »Višji kot so cilji, več moramo narediti, da jih dosežemo, in s tem smo vse bolj predani športu. Začnemo si graditi identiteto s pomočjo športa. Veliko jih ostane v športu, ko začutijo slast zmage in uspeha ter s tem ugleda v družbi. Nekateri se s pomočjo športa tudi dvignejo po družbeni lestvici in nenazadnje je razlog za ostajanje v športu tudi denar.«

Zadnjo hipotezo lahko potrdimo. Iz rezultatov ankete je jasno razvidno, da posamezniki v višjih ligah bolj stremijo k uspehu ekipe oz. kažejo večjo željo po napredku na svoji nogometni poti.

3.4 Lastno mnenje

Mladi mislijo, da bodo rezultati in uspehi v športu prišli hitro, vendar pa pogostokrat nisem opazil pretirane želje, da bi sami z delom izboljšali tako svoje, kot ekipne sposobnosti. Menim, da je uspeh idealiziran. Posledica tega so usipi članstva v klubih. Ko ni rezultata hitro in ni močne pripravljenosti za delo, se treniranje konča.

Iz osebnih izkušenj lahko potrdim, da sem se tudi jaz počutil bolj samozavestno po prestopu v NK Celje, in posledično sem bil tudi ponosen na svoj klub. Tudi ostali nogometaši so mi dali občutek, da so ponosni, ker lahko igrajo na najvišjem mladinskem nivoju v državi.

V mojem nogometnem razvoju je trener igral veliko vlogo. Vplival je na oblikovanje moje osebnosti. Z igranjem nogometa, druženji, prijateljstvi, uspehi in razočaranji sem pobral določene vzorce vedenja, ki gradijo mojo osebnost. Na moje začetke v nogometu so imeli največji vpliv sovrstniki, vendar sem kasneje nogomet vzljubil. Starši so spoštovali moje odločitve, še posebej me je vzpodbujal oče. Mnogokrat je celotna družina način življenja podrejela mojim nogometnim interesom.

Igralce v višjih ligah zanima predvsem nogometna igra oz. uspeh. Sam sem se za odhod v NK Celje odločil tudi na podlagi uspeha kluba oz. igralcev, ki so v barvah kluba iz Knežjega mesta dosegli visoke uspehe.

Skozi svoj nogometni razvoj sem spoznal, da je trener tisti, ki zagotovo pripomore k večji povezanosti skupine. On je tisti, ki lahko že v najmlajših skupina poudarja povezanost. To lahko doseže s pogostejšimi treningi, pogovori in analizami. Pomembno je, da se vse igralce vključuje v igro, potem so tu še vaje, ki pripeljejo do razumevanja, da posameznik žoge ne more pripeljati do cilja brez pomoči drugih. Igralci morajo dobiti občutek, da so določene odločitve tudi njihove. Moje izkušnje pa mi kažejo tudi to, kako pomembni so dogodki v slačilnici, kjer lahko poleg spoštovanja do drugih pridobivaš izkušnje, da si kot posameznik vendarle del

skupine, takrat ko kdo doživlja uspeh ali pa joka. In v nogometnem klubu se res naučiš tega, da se zmaga le skupaj. Menim, da se povezanost poveča ob trenutkih uspehov. Ob neuspehih je prisoten pritisk tako na trenerja, kot na igralce, ta pa spreminja odnose v ekipi.

4 ZAKLJUČEK

Podatki, ki smo jih pridobili preko ankete in intervjuja, so nam ob teoretičnem delu pomagali bolje razumeti zastavljeno problematiko.

H1: Globalizacija je povzročila, da v klubih igra vse več tujih nogometašev, le redki klubi pa si lahko privoščijo najboljše. Posledica tega je večanje razlike med majhnimi in velikimi klubi. Z globalizacijo nogomet postaja sredstvo in daje možnost prehoda klubom in nogometašem v številne druge dejavnosti in vire zaslužka.

Nogomet je v tem globalnem svetu šport in dobičkonosen posel. Prvo utemeljujemo z razširjenostjo igre po celem svetu, drugo uresničujejo bogati klubi, ki so postali prave »male firme«. Kupujejo nogometaše, investirajo v različne posle, prodajajo svoje izdelke po vsem svetu, obračajo velike vsote denarja. Z možnostjo prenosa velikih nogometnih dogodkov in lokalnih prvenstev prihaja nogomet tudi v številne domove in navdušuje številne igralce in navijače.

H2: Nogomet, kot igra z žogo, je ena najpogostejših dejavnosti oz. iger, s katero se soočamo v zgodnjem otroštvu in se vanj vključujemo zaradi potrebe po druženju s sovrstniki oz. je vključevanje povezano z vplivom družine.

Nogomet je igra, ki navdušuje številne mlade. Ti že v zgodnjem otroštvu iščejo dejavnosti, kjer željo uresničevati svoje interese. Nogomet jim v klubih nudi poleg gibanja še druženje z vrstniki, odpira možnosti za razvijanje talenta in uspeh. Z vstopom v skupino lastne interese kot posamezniki podrejajo skupinskim ciljem. Kot individualisti se učijo sodelovanja in novih vedenjskih vzorcev. Lahko gradijo in oblikujejo pripadnost ter povezanost v skupini. Veliko odgovornost imajo tudi trenerji, ki s svojo vzgojno funkcijo poskušajo mladim pomagati, da oblikujejo svojo osebnost, pridobivajo sposobnosti dobre organizacije lastnega časa in zavedanje, da je uspeh zagotovljen samo s trdim in poštenim delom. Znati morajo sprejemati odločitve in za njimi tudi stati.

H3: Posameznik v klubu čuti pripadnost, pri tem pomembno vlogo igra kapetan ekipe. Ekipo povezuje uspeh.

Mladi so ponosni, da sodelujejo v nogometnem klubu, in v večini čutijo pripadnost klubu, ki ga obiskujejo, oz. ekipi, v kateri igrajo. Povezuje jih medsebojno sodelovanje, ki izven igrišča prerašča v prijateljstva in skupna druženja. Skoraj za vse pa je nogomet šport številka ena.

H4: V višjih ligah posameznik s svojim sodelovanjem v klubu kaže večjo željo po napredku k profesionalni karieri.

Vse se mora nekje začeti. Mnogi nogometni klubi imajo na lokalnem nivoju pomembno vlogo. Mladi v njih koristno, zdravo in v gibanju preživljajo svoj prosti čas in zadovoljujejo svoje interese, hkrati pa so jim klubi lahko odskočna deska za njihov napredek k temu, da so opaženi kot perspektivni in imajo tako možnost postopno z delom in talentom doseči profesionalno kariero. In na to mnogi računajo, a le redki uspejo.

VIRI IN LITERATURA

Barla, A. in dr. 2001. *Uvod v sociologijo*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Bon, M. (2007). *Trener v moštvenih športih*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, fakulteta za šport.

Ferletič, V. 2004. Vloga nogometa pri socializaciji otrok in mladostnikov. Univerza v Ljubljani: Fakulteta za družbene vede. <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Ferletic-Vasja.PDF> pridobljeno 13. 2. 2013.

Mervič, I. 2003. Pripadnost organizaciji v športnem klubu. Ljubljana: fakulteta za družbene vede. <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Mervic-Iztok.PDF>, pridobljeno 30. 1. 2013.

Osvald, B. 2012. Ali nogomet izgublja svoj pravi pomen? Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/osvald-barbara.pdf>, pridobljeno 12. 2. 2013.

<http://www.fifa.com/classicfootball/history/the-game/origins.html>, spletna stran FIFA, pridobljeno 14. 1. 2013.

Šelekar, B. 2010. Oris razvoja nogometa do prve svetovne voljne. Univerza v Ljubljani: Fakulteta za šport. <http://www.fsp.uni-lj.si/COBISS/Diplome/Diploma22061460SelekarBostjan.pdf>, pridobljeno 15. 2. 2013.

PRILOGE

INTERVJU

NOGOMET - KLUBSKA PRIPADNOST

Sem Urban Žohar in sem letos maturant. Pri sociologiji izdelujem raziskovalno nalogo z naslovom NOGOMET – KLUBSKA PRIPADNOST. Prosim vas, da odgovorite na postavljena vprašanja. Odgovori mi bodo v pomoč pri izdelavi naloge.

Za sodelovanje se vam zahvaljujem.

Sam sem vas imel priložnost spoznati kot trenerja NK Celje. Ste pa najbrž začeli kot nogometaš? Mi lahko na kratko opišete vašo nogometno in trenersko pot?

Kje menite, da ste pridobili največ izkušenj?

Zaradi katerih razlogov se mladi odločijo za prihod v NK Celje?

Kateri so po vašem mnenju razlogi, da igralci ostajajo v klubu, in zakaj se odločajo za menjavo klubov?

Kaj menite o pripadnosti klubu? Ali jo sami opazite in kje vidite razloge zanjo?

Kdo je pomemben, da se v ekipi čuti pripadnost skupini?

Kateri dejavniki povezujejo ekipo?

Kaj si po vašem, s sodelovanjem v klubu, igralci želijo doseči? !

Kakšne pritiske čutite kot trener mladinske selekcije? Ali tudi igralci čutijo kakšne vrste pritiskov?

Izvajate tudi vi pritisk na igralce. Kako se odpovejo nešportnemu življenju (ponočevanju, fast foodu...)?

Kako na igralce vplivajo mediji? Ali se to, kar vidijo na televiziji, kaže kasneje na igrišču?

Koga med nogometnimi strokovnjaki najbolj cenite in kako bi opisali vašo vlogo oz. vlogo trenerja?

INTERVJU NOGOMET – KLUBSKA PRIPADNOST

Sem Urban Žohar in sem letos maturant. Pri sociologiji pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom NOGOMET KLUBSKA – PRIPADNOST. Prosim vas, da odgovorite na postavljena vprašanja. Odgovori mi bodo v pomoč pri izdelavi naloge. Za sodelovanje se vam zahvaljujem.

Ali menite, da se moja ugotovitev lahko razširi na katerikoli šport ali je vzorec značilen samo za nogometaše? Mi lahko to utemeljite?

Starši v športnike veliko vlagajo. Gre za čas, denar ... Spremljajo jih na tekmah in očitno kažejo svoje zahteve oz. interese (ti včasih ne sledijo sposobnostim mladega športnika). Zanima me, kaj menite o tem?

Spršujem Vas, kdo je najpomembnejši za to, da se v določeni ekipi oz. skupini čuti pripadnost? Je pripadnost v današnjem času sploh pomembna? Kako jo lahko po vaše v ekipi dosežemo?

S čim Vi utemeljujete vedno večji individualizem v ekipnih športih in ali so zaradi tega kakšne posledice na sami kakovosti nogometne igre?

VPRAŠALNIK NOGOMET KLUBSKA - IDENTITETA

Sem Urban Žohar in sem letos maturant. Pri sociologiji pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom NOGOMET KLUBSKA – PRIPADNOST. Prosim vas, da rešite vprašalnik čim bolj korektno. Vprašalnik je anonimen. Odgovori mi bodo v pomoč pri izdelavi naloge.

Za sodelovanje se vam zahvaljujem.

1. Ali si ponosen, da si član lokalnega nogometnega kluba, v katerem igraš? Na lestvici od 1 (nisem ponosen) do 5 (zelo ponosen) obkroži številko, ki potrjuje tvojo izbiro.

1   2   3   4   5

2. Zakaj ste se začeli ukvarjati z nogometom?

---

3. Kdaj ste se začeli ukvarjati z nogometom? Obkroži.

A kot predšolski otrok

B v nižjih razredih osnovne šole

C kot mladostnik

Č drugo (zapišite) _____

4. Kdo te je navdušil za igranje nogometa?

A lokalni nogometaši

B sovrstniki

C legende nogometa

Č današnje zvezde

D kdo v družini

E drugo _____

5. Zaradi česa se odločiš za prihod v določen nogometni klub?

A nogometne igre

B vrstnikov

C uspehe kluba

Č druženja

D drugo _____

6. Ali čutiš pripadnost klubu, v katerem igraš?

A čutim pripadnost domači ekipi

B nimam občutka pripadnosti klubu

C drugo _____

7. Kdo je po tvojem tisti, ki je pomemben, da je v ekipi čutiti pripadnost skupini?

- A trener
- B kapetan
- C najboljši igralec
- Č celotna ekipa
- D drugo _____ (zapiši)

8. Kaj vas v ekipi povezuje?

- A cilj
- B sodelovanje
- C uspeh
- Č nič nas ne povezuje
- D drugo _____

9. Kakšen je odnos v vaši ekipi?

- A zelo povezan
- B slabo povezan
- C nismo povezani
- Kako se to kaže? _____

10. Ali se tudi v prostem času družiš s soigralci iz kluba?

- A da Zakaj? _____
- B ne Zakaj? _____

11. Kaj bi želel doseči s svojim sodelovanjem v klubu?

- A postati dober nogometaš
- B napredovati v drugi klub
- C želim postati zvezda
- Č prispevati k skupinskemu uspehu
- D drugo _____ (zapiši)

12. Se čemu zaradi nogometa odpoveduješ?

- A da _____ (zapiši)
- B ne
- C ne vem

13. Nogomet spremljaš tudi preko različnih medijev. Kaj gledaš? Obkroži več možnosti.

- A domačo sceno
- B tuja prvenstva
- C mednarodna tekmovanja

14. Ali spremljaš tudi slovenski nogomet?

- A da
- B ne
- C občasno

15. Kaj te pri gledanju zanima? Obkroži več odgovorov.

- A nogometna igra
- B moj nogometni idol
- C zvezniki
- Č pomembni derbiji
- D prvenstva
- E drugo _____

16. Kaj je zate pomembna nogometna novica?

- A prestop nogometaša
- B napoved derbija
- C poškodba nogometaša
- Č drugo _____

17. Je nogomet zate številka ena med športi?

- A da Zakaj? _____
- B ne Zakaj? _____